

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

Ungdomshem och lagsport

- En kvalitativ studie om att påverka identitetsskapandet hos ungdomar genom lagsport på en institution.

Författare: Michaela Sarajodin
Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp
Internet
Vårterminen 2018
Handledare: Britt-Marie Johansson

Abstract

Författare: Michaela Sarajodin

Titel: Ungdomshem och lagsport

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

Internet

Handledare: Britt-Marie Johansson

Sociologiska institutionen, vårterminen 2018

Syftet med studien är att undersöka påverkan på ungdomars identitetsskapande genom lagsport, och i vilken utsträckning lagsportens positiva påverkan på ungdomen används och kan komma att användas i behandlingen på ungdomshem så som SiS- hem idag.

Frågeställningen som jag utgår ifrån är följande:

- Skulle en behandling som bygger på lagsport vara ett sätt att minska återfall för ungdomar som har en LVU-placering pga. ett destruktivt beteende?

Det gjordes totalt fem intervjuer med pojkar som var LVU-placerade på ett SiS-hem, samt fem intervjuer med personal som arbetar på institutionen. Materialet som samlades in analyserades med hjälp av teorier med utgångspunkter i grupper som en social konstellation, ungdomar, dess identiteter och ungdomsgrupper. Resultatet av studien visar på att idrott har en stor betydelse hos ungdomar, och kan användas i behandlingssyfte. Ungdomarnas identitetsskapande påverkas positivt av lagsport och gruppträning genom att deras självkänsla och självförtroende stärks, känslan av samhörighet och delaktighet ökar och de socialiseras in i samhällets normer och värderingar, samt att de skapar ett stabilt kontaktnät. Motivation och motivationsarbete är ytterligare något som lyfts och visar sig vara en viktig del i processen som personalen arbetar mycket med, och som ungdomarna lägger vikt på både under tiden på LVU-hemmet, men också tiden efter deras placering när ungdomen är på hemmaplan.

Nyckelord: Identitetsskapande, gemenskap, grupptillhörighet, idrott, lagsport

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	1
1.1.	Syfte	2
1.2.	Frågeställningar.....	2
1.3.	LVU och ungdomshem.....	2
1.4.	Bakgrund – idrottens betydelse.....	3
1.5.	Avgränsning.....	4
2.	Metod.....	5
2.1.	Metodbeskrivning.....	5
2.2.	Tillvägagångssätt.....	6
2.3.	Urval.....	9
2.4.	Reliabilitet och validitet.....	9
2.5.	Etiska överväganden.....	10
3.	Teori.....	11
3.1.	Grupptillhörighet.....	11
3.2.	Ungdomars identitet och identitetsskapande.....	13
4.	Resultat och analys.....	14
4.1	Personalens arbete.....	15
4.2	Ungdomar, identitet och identitetsskapande.....	20
5.	Slutsats.....	23
6.	Diskussion.....	25
7.	Litteraturlista.....	27

1. Inledning

Statens Institutionsstyrelse (SiS) har flera behandlingshem, ofta benämnda LVU-hem för ungdomar runt om i landet. Det är en statlig myndighet som ska enligt en behandlingsplan stötta ungdomar som har blivit placerade där enligt LVU - lagen om vård av unga, av olika anledningar (SiS, 2017). Att bli placerad på ett LVU-hem kan grunda sig på miljöproblematik som t ex brister i hemmet, eller genom beteendeproblematik, det kan röra sig om att ungdomen rör sig i oroande kretsar, missbrukar eller utför kriminella handlingar etc. Den här studien kommer att inriktas på de ungdomar som befinner sig på LVU-hem på grund av beteendeproblematik. Grundidén med att placera ungdomen på ett behandlingshem är för att ungdomen i ett senare stadie ska kunna slussas ut i samhället och klara sig på samma sätt som andra ungdomar. Detta kan innebära att flytta hem till sina föräldrar, göra klart sina studier och sedan kunna arbeta, utan att falla tillbaka till problematiken som de befann sig i innan de kom till LVU-hemmet. Enligt statistik hämtad från SiS så får 8 av 10 pojkar som dömts till sluten ungdomsvård återfall. Två tredjedelar av dem som har skrivits ut från en låst avdelning resulterar i en ny frihetsberövande påföljd efter sin första placering och de återfaller i en grövre brottslighet än tidigare trots att de har genomgått en behandling enligt rutinerna som används på LVU-hemmet (SiS, 2017).

Att känna gemenskap och grupptillhörighet är något som är viktigt för alla människor, och inte minst i ungdomen när de ska finna sin plats i samhället. Dessa två komponenter har en stark påverkan på individers identitetsskapande, samt att ungdomen påverkas mycket av den sociala omgivningen och dess sysselsättningar. Att utöva en idrott har visat sig vara betydelsefull för ungdomars identitetsskapande, välbefinnande och livskvalité (Eriksson, 1988, s. 211). Studier som har genomförts påvisar att idrott kan hjälpa ungdomar att socialiseras in i samhället, samt att organiserad idrott gör att ungdomen utvecklar såväl en god samarbetsförmåga, en osjälviskhet, stresshantering och att de blir målinriktade. Det är alltså genom att leka med andra som individerna kan utveckla sin förmåga att samarbeta och detta medför en känsla av tillhörighet (Estrada m.fl. 1988). Idrott kan vara av stor betydelse för en ungdom, och forskningsresultat visar på att de ungdomar som idrottar avstår från droger och är i mindre utsträckning föremål för polisutredningar än ungdomar som inte idrottar (Jeziorski. 1994).

Beteendeproblematik och idrott är därav något som jag anser kan vara av värde att sammanföra för att påverka och förändra en ungdoms beteende, och då genom lagsportens gemenskap och positiva påverkan på ungdomens identitetsskapande och grupptillhörighet.

Tidigare forskning har fokuserat på idrottande och icke-idrottande ungdomar och jag vill med min studie vidareutveckla den positiva påverkan lagsport kan ha på ungdomen. Jag vill undersöka om lagsporten skulle kunna användas i behandlingssyfte för att påverka och förändra en ungdoms identitetsskapande så att återfall minskar efter en tid på ungdomshem. Anledningen till att jag valt att fokusera på lagsport är för att det i tidigare forskning har visat sig att lagsport kan fungera som ett stöd i att en individ socialiseras in i samhället, lär sig rådande normer och värderingar, samt skapar ett nätverk av individer som har liknande intressen. Ungdomar som är placerade på ett ungdomshem har ofta brister i alla dessa punkter, de kan sakna både kunskap och stöd för att klara sig i samhället och följa de normer och regler som finns. Därför är de här tre punkter viktiga att fokusera på för att minska återfall och lagsport skulle kunna vara en väg för att skapa dessa möjligheter för ungdomarna.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka påverkan på ungdomars identitetsskapande genom lagsport, och i vilken utsträckning lagsportens positiva påverkan på ungdomen används och kan komma att användas i behandlingen på ungdomshem så som LVU-hem idag.

1.2 Frågeställningar

- Skulle en behandling som bygger på lagsport vara ett sätt att minska återfall för ungdomar som har en LVU-placering på grund av ett destruktivt beteende?

1.3 LVU och ungdomshem

Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga är en lag som socialnämnden kan använda för att omhänderta barn och ungdomar som far illa. Det kan vara miljöproblem, alltså att barnet/ungdomen far illa där de bor eller vistas, eller så kan det röra ett beteendeproblem, vilket innebär att ungdomen har ett allvarligt destruktivt beteende. Beroende på vilket behov som ungdomen har så kan placeringen göras på exempelvis ett familjehem, eller ett behandlingshem (även kallat ungdomshem). Statens institutionsstyrelse, SiS har särskilda ungdomshem där ungdomar med psykosociala problem, missbruk och kriminalitet placeras. SiS har cirka 700 platser runt om i Sverige och de flesta är låsbara. Myndigheten ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård och behandling av ungdomar som har ett destruktivt beteende. Deras uppgift är att ungdomarna som vårdas på deras ungdomshem ska få bättre förutsättningar för ett socialt fungerande liv utan missbruk och kriminalitet (SiS. 2018).

Ungdomshemmet som jag valt att kontakta och genomföra mina intervjuer på tar emot pojkar och flickor i åldrarna 13-20 år. De har akut-, utrednings- och behandlingsplaceringar, och ungdomarna som placeras där har psykosocial problematik, har utfört kriminella handlingar och/eller har missbruksproblem. Deras uppgift är att stötta och vägleda ungdomarna till ett liv utan missbruk och kriminalitet genom olika metoder så som Aggression Replacement Training (ART), kognitiv beteendeterapi (KBT) och Funktionell familjeterapi (FFT) (SiS, 2018).

1.4 Bakgrund – idrottens betydelse

Det har inom den sociologiska litteraturen funnits en viss benägenhet att se idrott som ett tidsfördriv och ett komplement till arbetet och då fungerat som en avstressande funktion (Dunning och Elias, 1986, s.151). Norbert Elias och Eric Dunning menar på att idrotten kan ha en viktig emotionell funktion för individer. Genom idrotten så kan individer få möjlighet till ett direkt utlopp för känslor på ett accepterat sätt, vilket leder till att individerna får möjlighet att uppleva känslor offentligt som kan avnjutas med socialt gillande och gott samvete. Det är också genom idrotten som individen har möjlighet att känna frihet från de dagliga rutinerna, och därmed ges möjligheten att uppleva självförverkligande och får möjlighet att utveckla sina talanger inom idrottens värld (Dunning och Elias, 1986, s.151).

Forskning som har gjorts i Sverige kring idrottens betydelse för ungdomar har visat på att den har en positiv funktion i ungdomars liv. I studien som Donaldson och Ronan bedrev kring hur idrottsutövandet påverkade ungdomars välmående, så påvisade resultaten att idrotten hade en positiv påverkan på deras välbefinnande och självuppfattning (Donaldsson och Ronan, 2006). Samma argument lyfts upp i Erik Eriksons bok – *Ungdomens identitetskriser* (1988), där han menar på att ungdomar påverkas oerhört mycket av dess sociala omgivning, ungdomens sysselsättningar och grupp tillhörighet. Idrotten har i dessa sammanhang stor betydelse för ungdomen, dess identitetsbildning och välbefinnande (Erikson, 1988, s. 211).

Det har även gjorts forsknings utomlands på idrottens betydelse för ungdomar. I Chile undersöktes 200 ungdomar som gick i nionde klass, som under 10 veckor följde ett program där idrott var i fokus. Efter dessa veckor hade träningen självfallet påverkat ungdomarnas kondition, men den hade också förbättrat deras mående och självkänsla. Det som visades allra mest var att ungdomarnas stress och oro hade minskat, och de upplevde sig själva som lugnare och mindre oroliga, samt att deras självförtroende hade stärkts (Hansen, 2016, s. 52). En ytterligare undersökning gjordes på 17 barn som visade hyperaktivitet och som bedömdes

ha hög risk för ADHD. I 8 veckor hade barnen fysisk aktivitet i form av lek innan skoldagen startade och efter denna tid så märktes en förändring. För mer än två tredjedelar av barnen så hade de blivit mer koncentrerade. De kunde lägga band på sig själva och inte agera impulsivt i större utsträckning än tidigare (Hansen, 2017, s. 90).

Ungdomsstyrelsen har på uppdrag av Justitiedepartementet genomfört en kvantitativ studie om *”Unga och föreningsidrotten”*. Mats Trondman som genomfört studien skriver att föreningsidrotten till stor del handlar om socialisation. Ungdomar blir genom idrotten deltagande samhällsmedborgare på så sätt att de anpassar sig till de sociala och kulturella värdena, samt samhällets olika roller och handlingsmönster (Trondman, 2005, s. 15). Det som utmärker sig är att ungdomar som är med och deltar i föreningsidrotten har en större tilltro till samhället än icke idrottande ungdomar, och tilltron växer för skolan, polisen, vården etc. Ungdomar som idrottar är också generellt solidariska och anser det viktigt att ställa upp och hjälpa andra även om de inte själva får ut något av det, i större utsträckning än icke idrottande ungdomar (Trondman, 2005, s. 174). Undersökningen som Ungdomsstyrelsen genomfört indikerar också att lagidrotter har ett större inflytande på ungdomar än individuella idrotter (Trondman, 2005, s. 56).

Sammanfattningsvis så visar tidigare forskning på att idrott har en stor betydelse för ungdomar och att idrottsutövandet kan komma att påverka deras identitetsskapande. Detta är sociologiskt intressant och angeläget att se huruvida de kollektiva krafterna genom deltagandet i en lagsport kan påverka och förändra ett destruktivt beteende hos LVU-placerade ungdomar.

1.5 Avgränsning

I min studie har jag behövt göra avgränsningar på grund av resursbrist, tidsbrist och omfattningen som en C-uppsats ska innebära. Jag har inriktat mig på enbart pojkar som befinner sig på en låst avdelning inom SiS då det är en högriskgrupp enligt statistik som är hämtad från SiS. Anledningen till att jag valde att enbart fokusera på en låst avdelning är för att det är ungdomarna som befinner sig där som har stort återfallsrisk. Ungdomarna som befinner sig på en låst avdelning har ofta en större problematik som kräver mer personalresurser, och det är många gånger inte deras första placering. Enligt SiS statistik så är inte återfallsrisken lika hög för ungdomar som befinner sig på en öppen avdelning, jag har därför inte lagt fokus där. Skulle jag gjort det så hade det troligen gett helt andra resultat än de jag fått av de genomförda intervjuerna med ungdomarna på en låst avdelning. Det beror på

att formerna för behandlingen inte är lika strikta och mer flexibla för ungdomar som befinner sig på en öppen avdelning, och inflytandet över sin vardag skiljer sig markant.

Därefter har jag fått inrikta mig på ett behandlingshem för att det inhämtade materialet inte skulle bli allt för omfattande för att kunna genomföra en analys och komma fram till ett resultat. På behandlingshemmet har jag valt att intervjua ungdomar och personal då det är de som kan ge mig det empiriska materialet som studien kräver.

2. Metod

I detta stycke kommer metoden beskrivas som används för att samla in empirin till studien.

Den valda metoden kommer att diskuteras samt hur undersökningsmetoden är utformad, dess tillvägagångssätt, urvalet, reliabiliteten samt validiteten för metoden.

2.1 Metodbeskrivning

Det som är intressant för denna studie är att utgå från tidigare forskning kring lagsport och dess påverkan för ungdomars identitetsskapande för att sedan gå vidare och undersöka huruvida denna positiva påverkan används eller kan användas i behandlingssyfte. För att få en grund att stå på så tittade jag på statistik från Statens Institutionsstyrelse över hur många ungdomar som får återfall efter en LVU vistelse på ett LVU-hem. Därefter har jag valt att samla in empiri genom kvalitativa intervjuer.

Grundtanken med att använda sig utav kvalitativa intervjuer är för att förstå hur den intervjuande tänker, känner, få kännedom om dess erfarenheter och hur den intervjuades föreställningsvärld ser ut (Trost. 2010:44). Anledningen till att jag valt att använda mig utav kvalitativa intervjuer är för att jag vill få fram information om hur ungdomarna upplever sin tid på LVU-hem. Hur träningsmöjligheterna ser ut och hur deras egna engagemang ter sig när de befinner sig på en låst institution. Samma sak gäller för personalen som arbetar med ungdomarna, hur de tänker kring att lagsport är en del av behandlingen, hur de upplever att de fungerar och vad som möjligen saknas. För att få tillgång till den informationen så är kvalitativa intervjuer en bra metod att använda sig utav. Intervjuerna som hålls är strukturerade på så sätt att de handlar om ett visst ämne, samtidigt som de är i låg grad standardiserade. Det innebär att ämnet är detsamma för alla som intervjuas men att frågorna anpassas efter individens språkbruk, ordningen på frågorna är anpassningsbara, samt att följdfrågor baseras på tidigare svar (Trost, 2010, s. 39–41). Efter att intervjuerna var genomförda så transkriberade jag intervjuerna, och därefter kategoriserade och kodade dem. Meningskodning är ett sätt att organisera intervjutexterna, och kan koncentrera meningen i

former som senare kan presenteras på ett litet utrymme. På så sätt utarbetas den underförstådda meningen i det som sagts (Kvale och Brinkmann, 2011, s. 217). Genom att koda och koncentrera materialet så skapas en struktur och det är lättare att få en överblick åt exempelvis omfattande intervjutexter. Att koda intervjutexterna innebär att det knyts en eller flera nyckelord till ett textsegment som gör det lättare att identifiera ett uttalande vid ett senare tillfälle. Att kategorisera innebär oftast en mer systematisk begreppsbyggnad kring ett uttalande och som skapar förutsättningar för kategorisering (Kvale och Brinkmann, 2011, s. 217). Jag har valt att koda olika textsegment utifrån olika begrepp som redan är framtagna och passar väl in på mitt syfte och mina frågeställningar, samtidigt som jag har försökt att vara öppen för nya teman och kategorier som dök upp under studien. På så sätt blir det empiriska materialet mer överskådligt och det ger utrymme för tolkning och analys.

Jag valde att inte använda mig utan kvantitativ metod, vilket också hade kunnat vara ett sätt för mig att samla in empiri för min studie. Det hade varit möjligt att plocka fram en enkät som jag sedan skickade ut till både ungdomar och personal. Vilket hade kunnat nå ut till fler än ungdomar och personal än vad jag hade möjlighet att intervjua. En av anledningarna till att jag inte använde mig utav denna metod är för att jag ville försöka få ut så mycket information som möjligt från ungdomarna där de hade möjlighet att tala fritt. En enkät kan vara svårt att få ungdomarna att engagera sig i och svara utförligt på, samt att jag inte får möjlighet att ställa följdfrågor på intressanta svar exempelvis.

2.2 Tillvägagångssätt

Till att börja med så kontaktade jag en bekant som hjälpte mig att få tag i kontaktuppgifter till de som kunde samordna med intervjuer på det valda SiS-hemmet. Genom min bekanta fick jag snabbt kontakt med en samordnare på ett ungdomshem som ligger relativt nära min bostadsort som kunde vara behjälplig med att ordna så att jag kunde genomföra intervjuerna. Då jag redan hade en kontakt på LVU-hemmet som jag valde att använda i min studie så hade jag goda förutsättningar för att få komma dit och genomföra mina intervjuer. Det underlättade kontakten med avdelningschefen och samordnaren då min bekanta kunde gå i god för mig och skapa en stabil grund redan från början mellan mig och de ansvariga. På så sätt så kunde vi gå vidare väldigt fort och jag behövde inte bygga upp ett förtroende från början, utan bara bygga vidare på det som redan skapats. Att min bekanta kunde agera gate-keeper hade därav stor betydelse för min studie som resulterade i att jag kunde gå vidare väldigt fort. Jag hade även kontaktat två andra LVU-hem men fick inte samma respons där, vilket jag tror beror på

att jag inte hade någon gate-keeper som kunde hjälpa mig och jag fick släppa dem på grund av tidsbrist.

I nästa steg så fick vi samtala om hur mycket tid som krävdes och hur många informanter jag kunde tänkas behöva till min studie. För att kunna svara på det så började jag arbeta på min intervjuguide så jag skulle få ett grepp om hur mycket tid som kunde komma behövas med vardera person. I arbetet med min intervjuguide så gjorde jag en med frågor som skulle passa för ungdomarna, och en för personalen. Till att börja med så utgick jag ifrån ”områdesprincipen”, vilket betyder att jag började med frågor som var relaterade till mitt syfte och lätta att svara på, innan jag gick in på de mer djupgående frågorna, som sökte efter ett mer utvecklat svar (Dalen, 2015, s.35). Jag började t ex. med frågor till ungdomarna som – hur gammal är du? – hur länge har du varit på ungdomshemmet? För personalen rörde det om frågor så som, - Vilken befattning har du idag? Hur många ungdomar är placerade på avdelningen idag? Detta för att informanten ska känna sig avslappnad, och inte känna sig stressad av situationen. Därefter började jag sakta närma mig de centrala frågorna för min studie, för att sedan avsluta med frågor som är mer öppna och generella (Dalen, 2015, s. 35). Exempelvis frågade jag i slutet om hur många gånger de hade tränat den här veckan, för att kunna avrunda med en enkel fråga. I intervjuguiden var det viktigt för mig att tänka på hur frågorna var formulerade, baserat på om det var ungdomarna eller personalen som frågorna skulle ställas till. Det var viktigt att inte använda mig av ett för komplicerat och akademiskt språk då flera av ungdomarna har haft problem med skolgången och myndighetsspråk överlag. Därför har jag försökt ställa korta, enkla frågor, där jag senare ber dem att utveckla, med frågor som varför?, hur då?, etc. Frågorna till ungdomarna hade en inledning med frågor som var enklare och med korta svar. Därefter inriktade jag mig på deras intressen de hade när de bodde hemma, för att få reda om de varit engagerade i lagsport som barn. Efter det så handlade frågorna om tiden på deras första placering, vilka aktiviteter som erbjöds, vad de engagerade sig i, hur deras motivering såg ut samt om de kände sig motiverade av personalen etc. De här frågorna ställdes för att se huruvida de hade deltagit i lagsport på tidigare ungdomshem, vilket var viktigt eftersom de har fått återfall och är placerade ännu en gång på ett ungdomshem. Därefter ställde jag frågor om deras nuvarande placering, med liknande frågor som för den första placeringen, men försökte utveckla och se vad de själva önskade för att typer av aktiviteter, och vad det är som gjorde att de deltar eller inte deltar i lagsport idag.

Till personalen har jag använt mig utav ett annat sätt att tänka, många utav personalen har utbildning eller lång erfarenhet av arbetet i en statlig myndighet. Därav behövde jag inte lägga lika mycket vikt på språket i mina frågor, utan mer på frågans form.

Där jag ställde så öppna frågor som möjligt, så det skulle finnas ett stort utrymme att komma fram med deras egna åsikter, tankar och värderingar. Även här använde jag mig av följdfrågor så som, vidareutveckla gärna, varför, hur etc.

I intervjuerna med både ungdomarna och med personalen så uppkom det följdfrågor som inte fanns med i intervjuguiden på grund av att mitt intresse att följa upp något som de berättade.

Därefter bokades tid då jag kunde komma och genomföra intervjuerna både med ungdomarna och personalen. Personalen samtalande med ungdomarna en vecka innan jag skulle komma dit, de berättade kort om mig, min undersökning och såg hur många som frivilligt ville delta. Totalt var det fem stycken ungdomar som sa ja, och lika många av personalen. Samma dag som intervjun skulle ske så hade ungdomarna informerats ännu en gång om att jag skulle komma. Väl där så fick jag genomföra intervjuerna i avdelningens konferensrum med vardera ungdom och en personal satt med ur säkerhetssynpunkt. Jag inledde med att berätta vad jag hette, vad jag studerade och undersökningens syfte. Därefter gick jag in på det ämne som jag skulle ställa frågor om, att de närhelst de ville kunde avbryta eller säga att de inte ville svara på den ställda frågan. Sedan gick jag in på konfidentialiteten, att de är anonyma samt att jag ville spela in intervjun och därav få deras samtycke till att det var okej. Samtliga ungdomar gav mig ett informerat samtycke, och svarade på alla frågor. Efter varje intervju tog jag en stund för att summera det ungdomen sagt, såg över mina frågor och vid ett tillfälle ändrade jag en av de inledande frågorna så att min fråga inte skulle misstolkas. När jag intervjuat alla ungdomar så var det dags för personalen, och förfarandet var väldigt lika inledningsvis med presentation etc. Även här fick jag ett informerat samtycke av samtliga och kunde spela in intervjuerna. Efter genomförandet av intervjuerna så har jag transkriberat materialet och senare gått in på meningskodning. I meningskodningen har jag använt mig av redan förutbestämda begrepp som passa väl in på mitt syfte och mina frågeställningar. Jag använde mig av de centrala begreppen för att kunna kategorisera intervjun som skulle hjälpa mig att få en överblick på alla intervjuer, utifrån de förvalda begreppen. Ett nytt begrepp som kom upp under meningskodningen var motivation, vilket visade sig vara väldigt viktigt för både personalen och för ungdomarna. Därav så fick motivation en egen kategori, där jag kunde kategorisera alla uttalandet om det ämnet under motivation. Då jag meningskodade intervjuerna och kunde kategorisera uttalandena så var analysen lättare att genomföra eftersom jag kunde få en större överblick över alla intervjuer, till skillnad mot om jag skulle gå igenom varje intervju var för sig när jag genomförde min analys.

2.3 Urval

Urvalet har gjorts i två steg, i det första steget så tog jag hänsyn till statistiken från SiS som tar upp att 8 av 10 pojkar får återfall i någon form, därav är studien inriktad på pojkar som befinner sig på behandlingshem i enlighet med en LVU-placering (Sis. 2017). Steg nummer två var att hitta ett LVU-hem där det fanns pojkar som var LVU-placerade på en låst avdelning, där ungdomarna hade möjlighet att delta på olika lagsporter. För att få mer information om pojkarnas olika upplevelser från mer än bara institutionen de befinner sig på idag så valde jag att intervjua de pojkar som hade sin andra placering på det nuvarande SiS-hemmet eller mer. På så sätt kunde jag ställa frågor om deras intresse för idrott och lagsport från deras barndom, deras tidigare placering, samt där de sitter idag. Därigenom fick jag en överblick på deras intressen, hur de har utvecklats och om de motiveras att fortsätta, påbörja något nytt eller om det har runnit ut i sanden. Utöver ungdomarna så intervjuade jag också personal på ungdomshemmet för att se hur deras arbetssätt såg ut, vilka möjligheter ungdomarna faktiskt hade till att utföra lagsport och idrott överlag, hur de arbetade med motivation, hur de mötte upp önskemål etc. Totalt intervjuade jag fem ungdomar som var i åldern 17–20 år. Jag valde också att intervjua fyra behandlingsassistenter, samt en tillförordnad biträdande avdelningschef, då det är de som arbetar närmast ungdomarna. De är deras kontaktmän och ska motivera, vägleda och följa upp ungdomarnas intresse för att kunna möta ungdomarna på bästa sätt så att det skapas goda möjligheter för de att klara sig när de sedan ska åka hem igen.

2.4 Reliabilitet och validitet

Validitet innebär att det ständigt görs en kontroll över att studien undersöker det som avses att undersökas, forskningsresultatets trovärdighet, rimlighet och tillförlitlighet (Kvale. Brinkmann, 2011, s. 268). Under arbetets gång har jag hela tiden gått tillbaka till uppsatsens syfte samt frågeställningar för att kunna kontrollera validiteten i studien. Syftet och mina frågeställningar har varit i fokus vid framtagandet av intervjuguiden samt vid min analys av materialet. Samtidigt som jag vid intervjutillfällena inte ville begränsa vare sig ungdomarna eller personalen i deras svar så att det även fanns möjlighet för oförutsägbara infallsvinklar från deras sida.

Reliabilitet är också en viktig aspekt inom forskning, och inriktar sig på forskningsresultatets konsistens och tillförlitlighet, att det empiriska materialet kan reproduceras vid andra tidpunkter och av andra forskare. Att nå en hög reliabilitet kan ibland anses svårt vid kvalitativa intervjuer då det empiriska materialet bygger på subjektiva

tolkningar. Därav är upplägget på frågorna vid en intervju väldigt viktiga (Kvale. Brinkmann, 2011, s.263). För att stärka reliabiliteten i det empiriska materialet som jag samlat in har jag sett till att inte använda mig utav ledande frågor i så stor utsträckning jag kunde. Av den anledningen att informationen som ges efter en ledande fråga gör att jag som forskare kan ha påverkat informationen som sedan ges. Jag fick spela in intervjuerna som genomfördes och detta ökar tillförlitligheten i studien eftersom jag genom en transkribering kan få en ordagrann utskrift av intervjun. Däremot så har urvalet varit begränsat vid studien och jag har enbart intervjuat fem stycken ungdomar och fem stycken personal, vilket gör att det inte kan dras några generaliseringar av resultatet, utan enbart ge en viss inblick eller en indikation på en förklaring av problemet. Efter att ha genomfört intervjuerna med ungdomarna och personalen så kom det inte fram så mycket ny information. Så fem stycken ungdomar och fem stycken ur personalstyrkan kändes som ett relevant urval på grund av detta. De som har intervjuats bor och arbetar på samma ungdomshem vilket också kan ha påverkat resultatet eftersom de alla lever och arbetar under samma rutiner och normer som byggs upp på just den institutionen. Av den anledningen så skulle intervjuer på ett annat LVU-hem kunna ge andra svar och resultat än de som gavs på just den här institutionen.

2.5 Etiska överväganden

Det finns ett flertal etiska aspekter som ska beaktas, och etiska ställningstaganden är en del av forskningsprocessen. Till att börja med så är det viktigt att intervjupersonerna får information om undersökningens syfte, upplägget samt att deras deltagande är frivilligt och att de kan dra sig ur när de vill. Det informerade samtycket innebär också att det måste göras ett avvägande av hur mycket information som ska ges och när. Att ge för mycket information kan istället bli ett hinder vid intervjun och det räcker med allmän information om undersökningens syfte (Kvale. Brinkmann, 2011, s. 87). Intervjupersonerna blev informerade en vecka innan av personalen på ungdomshemmet om vem jag var och vad mitt syfte var med min undersökning innan jag kom dit. Vid intervjutillfället informerades både ungdomarna och personalen om studiens syfte och vilka ämnen som jag skulle beröra under intervjun. Samtidigt så informerade jag om konfidentialitet, att de inte behövde svara på frågor som kändes obekväma och jag fick samtycke till att spela in intervjuerna. Konfidentialitet innebär i forskning att privata data som kan identifiera deltagarna i undersökningen inte kommer att avslöjas (Kvale. Brinkmann, 2011, s. 88). Alla ungdomar som jag intervjuade var över 18 år och det räckte med deras samtycke för att genomföra intervjun, förutom en utav de som var

17 år. För den ungdomen så fick jag samtycke från ungdomen själv, hans vårdnadshavare samt avdelningschefen på ungdomshemmet.

3 Teori

För att kunna analysera det empiriska materialet och få en förståelse för hur gemenskapen i en lagsport kan komma att påverka ungdomars identitetsskapande så utgår studien från ett antal teoretiska utgångspunkter. Dessa utgångspunkter tar upp grupper som en social konstellation, ungdomar, dess identiteter och ungdomsgrupper. Zygmunt Baumans teorier kring det individualiserade samhället och identitet, Erving Goffman, samt Thomas Johanssons och Philips Lalanders teorier om grupper kommer att lyftas. Därefter behandlas Erik Homburger Erikssons teori om hur ungdomstiden är präglad av identitetsförvirring.

3.1 Grupptillhörighet

I boken "Det individualiserade samhället" skriver Zygmunt Bauman om individualisering och hur det påverkar människors identitet och dess formande. Tidigare tillskrevs den mänskliga identiteten, den var nedärvd eller medfödd, vilket har förändrats i det individualiserade samhället. En individs plats i samhället är i och med moderniteten inte längre en gåva utan en individs sociala ställning kommer med en tvingande och obligatorisk självbestämning (Bauman, 2002, s. 176). I det individualiserade samhället så har identitetsproblemet för individen förändrats. Individen kämpar inte som tidigare med att upprätthålla sin tillskrivna identitet utan individen måste själv välja sin identitet. Individen måste alltså själv skapa sin egen väg och sin identitet så att hen får en god samhällsstatus (Bauman, 2002, s. 180). Samtidigt som den fria viljan inte innebär att individen kan handla helt fritt utan det finns begränsningar i omgivningen som i sin tur begränsar individen (Bauman, 2004, s. 33). Exempelvis ingår alla individer i olika grupper som påverkar dennes liv. I gruppen finns det förväntningar som ställs på medlemmarna och lever inte medlemmarna upp till dessa krav så utesluts dom. Det är dessa förväntningar och krav som kan innebära en inskränkning på individens frihet trots att grupptillhörigheten gör att individen känner sig trygg. Handlingsmönstren som gruppen kräver att individen följer gör att individen inte kan utforska det som finns utanför gruppens gränser, individens handlingsfrihet möter alltså på hinder men det innebär också möjligheter inom den angivna gruppen. Eftersom det är genom att följa dessa handlingsmönster, vilket kan röra sig om hur individen ska klä sig, tala, leva efter vissa värderingar och normer som individen sedan kommer bedöma sig själv genom gruppens förväntningar och får en motsvarande självkänsla (Bauman, 2004, s. 34–35).

Vidare så har Erving Goffman en teori om hur varje individ spelar teater, där människorna runtomkring individen är dess publik. Individen kontrollerar och styrinformationen som överförs till människorna runtomkring denne och på det sättet försöker kontrollera hur andra människor uppfattar individen och vilket intryck de får av individen (Goffman, 2014, s. 22). Enligt Goffman spelar individer olika roller och genom dessa roller kan individen framställa sig själv på olika sätt beroende på vilken situation det rör sig om. Rollen som individen spelar utgörs av individens "jag" och som en grundförutsättning för att en individ ska kunna ha ett "jag", så krävs det att hen kan klara av att anta de olika rollerna, att de upprätthålls korrekt genom att inte uppvisa några oavsiktliga gester, att tappa kontroll på vare sig sin kropp eller sina känslor. Att anta en roll innefattar alltså att de involverade aktörerna tror på intrycken eller egenskaperna som denna medför. Den gemensamma definitionen av situationen är en nödvändighet för att kunna ha en fungerande interaktion med varandra (Goffman, 2014, s. 25).

Goffman lyfter också begreppet Team i sin teori, som han definierar som en samling av individer som tillsammans måste prestera ett intimt samarbete för att upprätthålla en projicerad definition av situationen. Det handlar alltså om en gruppering i relationen till en interaktion eller en serie av interaktioner där det är viktigt att den relevanta definitionen av situationen upprätthålls (Goffman, 2014, s. 95). Det är därav en viss skillnad mellan att agera på individnivå och som ett team. En individ har som mål att upprätthålla en speciell definition av situationen och hen behöver inte informera någon annan om sina beslut och kan snabbt anpassa sig efter valet av ståndpunkterna som tas. Detta skiljer sig en aning när individen ingår i ett team, då den gemensamma definitionen av situationen kan bli snävare och kommer att vara olika tilltalande för olika teammedlemmar (Goffman, 2014, s. 80). Det skapas kollektiva representationer när individer går in i roller och genom dessa upprätthåller och presenterar de sig själva efter de förbestämda föreställningarna som ställs på rollen i en grupp. Det kan exempelvis röra sig om individens kroppshållning eller hur en individ som ingår i gruppen bör agera i olika sociala miljöer. Om en individ inte följer dessa förbestämda föreställningarna så finns det risk att meningsskiljaktigheter skapas mellan medlemmarna och det uppstår svårigheter för gruppen att handla enligt. Det krävs alltså att alla gruppens medlemmar ansluter sig till verklighetsdefinitionen som dominerar i gruppen, som i sin tur skapar gemenskap mellan medlemmarna (Goffman, 2014, s. 33–35).

Philip Lalander och Thomas Johansson menar till skillnad från Goffman att det är riskabelt och orealistiskt att framställa att ungdomar tillhör homogena grupper där individerna är osjälvständiga utan individuella olikheter. Gruppsozialisation innebär inte att

individen tvingas på gruppens värderingar och normer som individen tar emot och gör till sina egna, som något oproblematiskt. Det är snarare så att grupp-socialisation ska ses som en interaktionsprocess där medlemmarna provar och laborerar med symboler, identiteter och värderingar. När medlemmarna sedan beter sig på liknande sätt betyder det att de har funnit ett värde i att göra så (Johansson och Lalander, 2017, s. 65). Grupper är enligt Lalander och Johanssons mening därför sällan homogena och det finns många gånger utrymme för både individuella olikheter och brott mot normer. Interaktionen som sker i grupper innefattar såväl socialisation och individuation. Socialisation innebär den process som individen går igenom när hen införlivar gruppens idéer i sitt eget medvetande. Individuation innebär den process där individen utvecklar ett eget tänkande och en egen identitet i förhållande till andra människor runtomkring denne, vilket kan vara gruppmedlemmar, familjen, etc (Johansson och Lalander 2017, s. 66).

I grupper finns det alltid någon form av symboler som knyter medlemmarna till varandra och genom dessa symboler så tydliggörs den egna gruppens identitet. Vad dessa symboler kan tänkas vara skiljer sig åt mellan olika grupper, men de uttrycker, på ett eller annat sätt, vad gruppen är. Det är också genom symbolerna som gruppmedlemmarna påminns om de sociala banden som finns mellan medlemmarna (Johansson och Lalander, 2017, s. 40). Genom att nyttja gruppens symboler så skapas en känsla av gemenskap, vi-känslan förstärks när individen upplever likhet. Det medför att gruppen som individen tillhör känns speciell i jämförelse med andra grupper och den säkerheten som individen upplever ger upphov till trygghetskänslor (Johansson och Lalander, 2017, s 41).

3.2 Ungdomars identitet och identitetsskapande

Philip Lalander och Thomas Johansson menar precis som Bauman att det moderna samhället utgörs av individualisering. Dagens ungdom eftersträvar gemenskap, intimitet och kollektiva upplevelser samtidigt som den individuella friheten är oerhört viktig. Den individuella friheten utgörs av friheten att skapa sin identitet, position och känsla av autenticitet (Johansson och Lalander 2017, s. 17–18).

Tonåren är en fas där ungdomen befinner sig mellan barndomen och det vuxna livet. Adolescens är ett begrepp som tillhör den psykoanalytiska traditionen där begreppet används för att analysera den föränderliga inre psykologiska världen hos ungdomen och hur denne frigör sig från föräldrarna successivt och skapar en identitet (Johansson och Lalander, 2017, s. 20). Adolescensen delas ofta in i fem faser; preadolescens (10-12 år), tidig adolescens (12-14 år), högadolescens (14-16 år), senadolescens (16-20 år) och postadolescens (20-25 år).

Denna studie inriktar sig på ungdomar som rör sig i högadolescens och senadolescens. Högadolescens innebär ofta att individen blir väldigt självcentrerad och engagerar sig enbart på det individuella projektet. Självcentreringen innebär dock en viss bräcklighet, och bubblan har lätt för att spricka. Ungdomen söker sig gärna till olika grupper och sociala konstruktioner under den här tiden för att få ytterligare bekräftelser. Gruppen som individen söker sig till kan i sin tur antingen medverka till att fantasierna om individens osårbarhet förstärks eller hjälpa till att skapa ett stabilt socialt sammanhang för individen. Här har deltagandet i en grupp en stor påverkan för ungdomens identitet och identitetsskapande. Under senadolescensen finns en ökad psykologisk integration, de känslomässiga svängningarna har minskat och beroendet av föräldrar och vuxna minskar ännu mer. Nu minskar också individens beroende av gruppen och hen kan på ett friare sätt välja sin väg i livet. Förhållandet mellan individen och en grupp blir alltså mer komplext och avancerat i denna fas. När beroendet av en grupp minskar så ökar också sökandet och experimenterandet med sin egna identitet. (Johansson och Lalander, 2017, s. 21–22).

Ungdomsforskningen har upprepande gånger visat på att förebilder påverkar människors drömmar, ideal och värderingar. Dessa förebilder kan vara filmstjärnor, artister, sportidoler etc. som gör att ungdomen finner olika identifikationsmöjligheter i dessa idoler (Schoug, 1994, s. 163). När en ungdom finner ideal i en sportidol så förmedlas värderingar så som hälsa, disciplin och ambition. Lagidrotten förmedlar värderingar så som laganda, kamratskap och solidaritet, som i sin tur anses vara positiva egenskaper av samhället och lagidrotten kan därför ses som ett sätt som kan hjälpa ungdomen att socialiseras in i samhället och vuxenlivet (Schoug, 1994, s.171). Fritidsaktiviteter inom ungdomskulturer kan ses som ett råmaterial till ungdomens identitetsbildning. Att utöva en idrott påverkar individen i dess individuella identitetsprojekt då det är i relation till andra människor som individen skapar och utvecklar sin egen identitet (Schoug, 1994, s. 163).

4. Resultat och analys

Jag har valt att dela upp analysen i två delar som bygger på de teoretiska perspektiven. I den första delen så kommer jag utgå från ett större perspektiv där grupper och team kommer vara i fokus och jag utgår från personalens arbete med ungdomarna. Dessa begrepp har sin grund i Zygmunt Baumans teori om det individualiserade samhället samt Erving Goffmans teori om team och hur alla individer spelar teater. Därefter kommer jag gå in på del två där ungdomarnas perspektiv lyftas fram och fokus ligger på ungdomens identitet och

identitetsskapande utifrån teorier om olika faser som ungdomen går igenom som Philip Lalander och Thomas Johansson har engagerat sig i.

4.1 Personalens arbete

Arbetet som ungdomshemmet gör grundar sig en del på den här tanken och de arbetar mycket med motivation. Det är ungdomen som genom deras hjälpmedel ska finna motivation att komma ur sitt destruktiva beteende och hitta andra intressen som kan hjälpa ungdomen att senare klara sig i samhället utan att få återfall. Att hitta en ny väg är alltså i fokus i behandlingsassistenternas arbete och de ser idrott som en viktig faktor i att komma dit. Att engagera sig i en fysisk aktivitet är viktig redan vid första mötet med ungdomen och de försöker hitta aktiviteter som gör att ungdomen ska kunna försättas i nya situationer, där det krävs nya utmaningar för ungdomen och en sådan aktivitet är många gånger kopplade till idrott i någon form.

”...Det är upp till oss att jobba på att försöka hitta proaktiva aktiviteter, alltså aktiviteter som ger annat umgänge än att bara att gå på stan och gå runt. Så aktiviteter som fotboll med folk dem inte känner så att vi ska socialisera dem på annat sätt, så det ökar deras självförtroende och förmågor, få de att komma från gruppen och vara där i okänt umgänge då....” (Personal 4).

Från tidigare forskning och personalens uttalande kan vi se att genom att använda sig av exempelvis en idrott så som fotboll så måste ungdomen möta nya utmaningar, försättas i nya sammanhang som de inte är vana vid, och människor som inte tillhör deras tidigare umgängeskrets. Därigenom kan de alltså få möjlighet att socialisera med nya människor, hitta gemenskap genom exempelvis fotbollen, samt öka möjligheterna till att ungdomens syn på sig själv och sin identitet förändras. Värderingar och moralen hos ungdomen kan genom delaktigheten i exempelvis ett fotbollslag förändras, och ungdomen hittar trygghet i en ny grupp som visat sig ha en stor positiv påverkan för ungdomen att hålla sig ifrån narkotika och kriminalitet.

Det stora arbetet för personalen handlar om motivationsarbete, där de ska försöka nå fram till ungdomarna och kunna motivera dem till att delta i någon form av idrottsrelaterad aktivitet. Att idrotta är en utav de vanligaste aktiviteterna på ungdomshemmet och tas upp redan vid det första mötet med ungdomen när de placeras.

- *"...Det är inom kontaktmannskapet då. Vi gör så gott vi kan, vill de exempelvis ha, tex. SiS erbjuder ju inte kampsport så då kan vi tyvärr inte erbjuda sånt som thaiboxning, brottning, muay thai, men om de tex. gillar ishockey så gör vi så gott vi kan för att försöka ta del av det. Men det är inte alltid vi lyckas då, ehm men vi gör så gott vi kan." (Personal 1).*

Vid det inledande samtalet så öppnar personalen upp för vad ungdomen är intresserade av utan att försöka tvinga in olika aktiviteter eftersom det handlar om att ungdomen ska få tala fritt om sina önskemål.

".....Ja det brukar vi göra, vi nämner inte alltså vilka intressen, har du spelat fotboll och så. Man pratar om intressen för att vi försöker få dem att göra saker utanför avdelningen, när vi har möjligheten brukar vi fråga och kolla." (Personal 4).

Efter det inledande samtalet där de försöker få fram vad ungdomen är intresserad av så kollar personalen upp vilka möjligheter det finns för att genomföra önskemålet. Vill ungdomen spela fotboll så kontaktar de lämplig förening, ser över tider och kostnader så att de kan planera in aktiviteten på ett bra sätt utifrån verksamhetens krav. I det fortsatta arbetet efter det inledande samtalet när de har hittat en aktivitet som ungdomen vill delta i, så arbetar de för att det ska bli en fast aktivitet. Vilket innebär att ungdomen har den aktiviteten fast varje vecka på samma tider, som ska genomföras.

".....Ja, det ingår i att försöka hitta en fast aktivitet heter det. Det innebär i princip alltid träning, någon form utav träning. Kan vara dans också, det är en form av träning." (Personal 1).

"....det är vissa som är intresserade utav tex. gymmet eller fotboll eller vad som helst. Så då får man kolla upp möjligheten som finns, tex. med fotboll, det är ju inte varje dag man spelar fotboll. Men är de intresserade utav det så kan vi hitta några dagar som dem tränar och så lägger vi det som fast. Så då är det som deras aktivitet under dagen." (Personal 2).

Nyckeln för att lyckas med det här är motivation, vilket personalen lägger stor tyngdvikt på. Hur de motiverar ungdomarna måste vara individanpassat eftersom de är alla olika, har olika bakgrunder och olika lätt för att ta åt sig peppning inom området. Ett sätt som de försöker motivera ungdomarna på är att berätta om alla positiva effekter träningen har.

”...Vi försöker berätta att det är positiva sakerna som träningen ger, framförallt kroppen då, vi berättar att det är väldigt positivt att träna./...../, man släpper ut energi, man blir trött på kvällarna, man äter bättre, man sover bättre, man mår helt enkelt mycket bättre. ” (Personal 1).

När ungdomen deltar i idrottsrelaterade aktiviteter så menar personalen att de märker skillnad på ungdomarna och deras beteende. De gynnas rent fysiskt av träning då hälsan förbättras och mycket av deras energi går åt till att träna istället för att den används till att skapa problem på avdelningen, mellan antingen varandra eller mot personalen. Deras aptit förbättras, de är tröttare på kvällarna så de somnar lättare och sover bättre, vilket resulterar i ett bättre humör dagen efter och mer engagemang till skola och aktiviteter som ska genomföras kommande dag. Utöver dessa fysiska positiva effekterna av idrott så märker personalen positiva effekter även på det psykiska planet hos ungdomen. De får bättre självförtroende, de tar mer plats, vågar fråga om hjälp och växer i sig själva.

”...Den skillnaden ser man alltså när de kommer först till oss, hur ihopdragna dem är, de är inte utåt, /...../dem gömmer sig. Man tittar alltså på hur dem klär sig när man går ut, alltså det är keps och det är luvan på, man nästan ser inte ansiktet på de här ungdomarna. Så småningom när man börjar göra dem här aktiviteterna, man vistas i en miljö där andra vistas så får dem, /...../ man ser att det här börjar försvinna. Dem kan sitta och prata, såhär i grupp och de börjar ta mer plats. Att vara ute i samhället ger en bra effekt för dem, umgängesvis så ökar det deras självförtroende.” (Personal 4).

Att delta på gruppträningar, eller vara medlem i en lagsport ger inte bara positiva effekter på det fysiska planet utan personalen märker även av att sådana aktiviteter har en god påverkan på det psykiska planet också. Det är alltså genom att socialisera sig med nya nätverk, genom exempelvis sport, som en god effekt kan nås och inte bara kortsiktigt för ungdomen. Utan det kan också vara en bidragande faktor till att de håller sig borta från problematiken de hade innan de kom till ungdomshemmet. Med hjälp av motivation från personalen, samt deltagandet i en idrottsrelaterad aktivitet, som innebär någon form av socialisation, hjälps ungdomen att må bättre både fysiskt och psykiskt. Detta är en avgörande faktor för att de sedan ska kunna avsluta sin placering och återgå till ett ”normalt” liv där de förväntas vara så pass förberedda att de ska kunna återgå till sin familj eller flytta till en egen lägenhet utan att få återfall.

Att ingå i ett team ställer vissa krav på en individ och Erving Goffman menar på att medlemmar i ett team tillsammans måste samarbeta för att upprätthålla en profjicerad definition av situationen (Goffman, 2014, s. 95). Detta innebär att det har skapats kollektiva representationer när individen går in i roller som upprätthålls samt att de presenterar sig själva efter de förbestämda föreställningarna som ställs på rollen i en grupp. Genom att individerna ansluter sig till den verklighetsdefinitionen som dominerar i gruppen så skapas gemenskap emellan medlemmarna (Goffman, 2014, s. 33–35).

I ett fotbollslag exempelvis så kan verklighetsdefinitionen vara att medlemmarna tillsammans utgör ett starkt lag, där alla medlemmar är fotbollsspelare med olika positioner. De tillsammans kan genom samarbete göra otroligt bra matcher, och vara vinnare. Alla medlemmar har därmed varsin roll som fotbollsspelare, en är målvakt och en är anfallare etc. Vardera medlem har en viktig roll i gruppen, men det är enbart genom samarbete som de faktiskt kan ta sig framåt och vinna matcher exempelvis. Den här känslan av gemenskap med en grupp som lagsporten kan medföra är precis det som ungdomen behöver och som ungdomshemmet jag kontaktade också arbetar för. Hitta ett team som fungerar som ett socialt nätverk med förmågan att bidra till positiva effekter på ungdomens identitetsskapande. Samtidigt som detta kan vara svårt för ungdomen då det är ett helt nytt sammanhang med ett nytt umgänge, där nya värderingar och normer råder. Ungdomen måste lära sig vad som krävs av hen för att kunna lyckas vara en del av gruppen. Här menar Goffman på att alla individer spelar teater, hen försöker kontrollera hur andra människor uppfattar och får för intryck av en själv (Goffman, 2014, s. 22). Genom teater kan individen spela många olika roller och framställa sig själv på olika sätt beroende på vilken situationen hen befinner sig i. Samtidigt som en gemensam definition av situationen är en nödvändighet för att kunna ha en fungerande interaktion med varandra (Goffman, 2014, s. 25). Detta sätter en viss press på ungdomen att de ska veta hur de bör agera i vissa situationer och det är också något som personalen lyfter, då de ibland har svårt att motivera ungdomen att utföra exempelvis lagsport eftersom de tror att de måste vara duktiga redan innan de går dit.

”.....Men dem tror att ska man börja spela fotboll så ska man vara duktig, dem vill träna upp sig innan de går dit.....” (Personal 1).

Pressen på att känna till och ha samma definitioner som medlemmarna i ett fotbollslag kan göra att ungdomen känner sig osäker och inte vill delta. Att kunna spela rollen på ett korrekt sätt utan att signalera felaktigheter gör att det kan vara svårt att hitta motivationen hos

ungdomen, vilket personalen också förmedlar. Deras egna krav på att vara duktiga fotbollsspelare, ha god kondition etc. sätter ibland käppar i hjulet. Detta påverkar också arbetet för att ungdomen ska kunna komma ut och få möjlighet att knyta nya kontakter och hitta en ny grupp tillhörighet som kan fungera som ett positivt inslag i dennes identitetsskapande.

”...det tar tid. Många utav dem har bekymmer med att socialisera sig, dem skäms, dem har gjort vissa utav dem här sakerna och varit i olika umgängen så dem är påverkade. Och nu ska dem vara nyktra och gå och spela fotboll med folk som är okända, så blir det att, hur ska dem bete sig och hur ska dem göra detta, vad kommer dem tycka om mig, och det är mycket sådana här saker som spelar roll alltså, så dem ser ner på sig själva ibland och på sina förmågor.” (Personal 4).

Även här är motivationsarbetet det viktigaste i personalens arbete för att lyckas få ungdomarna att både våga och vilja delta i situationer där de inte känner sig helt bekväma, eller vet vad som förväntas av dem. Ett sätt som de arbetar för att lösa det här på ungdomshemmet är att anordna aktiviteter på plats, där ungdomarna ska få delta i olika lagsporter som är pulshöjande inom ungdomshemmet. På så sätt så kan ungdomen delta på lika villkor med andra ungdomar i samma situation och på så sätt bygga upp ett visst självförtroende som senare kan hjälpa de att våga delta i liknande aktiviteter även utanför ungdomshemmet.

”..Det är ju någonting som vi försöker med, vi är ju under en fas där vi håller på och sikta oss på att försöka lösa lite grupp grejer med ungdomarna, där personal ska vara med. Fler personal ska vara med i dem här aktiviteterna. Till exempel har vi lagt upp där det 2 eller 3 gånger i veckan ska vara gruppaktiviteter, och då skulle vi allihop gå ner till idrottshallen och träna. (Personal 3).

Den här tanken har inte genomförts på ungdomshemmet ännu, utan det är något som de har lyft som ett förslag och det är under planering för tillfället. Jag ser det här förslaget som något oerhört positivt eftersom det kan fungera som en länk till att ungdomarna i ett senare stadie både motiveras och vågar delta i idrott och lagsport utanför tryggheten på ungdomshemmet och kan socialisera i nya umgängeskretsar genom sporten. Den här möjligheten gör att ungdomarna kan prova på olika lagsporter, de kanske hittar tillbaka till den sporten som de

tränade i yngre ålder eller så fastnar de för en ny lagsport. Det skulle därför kunna fungera som en väg för ungdomen till ett nytt intresse där det finns stora möjligheter för ungdomen att bygga upp sin självkänsla, självförtroende, skapa nya kontakter, ett nytt nätverk som allt tillsammans kan bidra till att återfallsrisken minskar eftersom det finns fler faktorer som håller ungdomen på ”rätt” sida.

4.2 Ungdomar, identitet och identitetsskapande

Ungdomarna som jag intervjuade är i fasen senadolescens, men deras problematik startade i högadolescensen. Högadolescensen är mellan 14-16 år och ungdomarna hade under den här tiden slutat med sina lagsporter, slutat med idrottandet och sökt sig till andra grupper där det fanns droger och kriminalitet. Deras svar på varför de slutat med lagsporten var väldigt korta och berörde just dessa två orsaker när jag frågade om orsaken till att de slutade.

”Droger.” (Ungdom 4)

”Kom in i fel umgänge.” (Ungdom 2).

”...ja det hände massa grejer hemma, öhm och jag fick flytta hemifrån så jag slutade friidrottande och började med narkotika och kriminalitet istället.” (Ungdom 1).

I och med att denna fas innebär att ungdomen blir väldigt självcentrerad, och söker sig till grupper där de får ytterligare bekräftelser så har gruppen stor betydelse för ungdomens identitet och identitetsskapande (Johansson och Lalander, 2017, s. 21–22). Trots att det hos alla de intervjuade ungdomarna har funnits ett stort intresse för lagsport under barndomen så har de sökt sig till andra sociala grupper under den här fasen. Orsaken till det har varit väldigt skiftande, men det som däremot är densamma för dem alla är att de fortfarande umgås med den här gruppen idag.

Senadolescensen är den fas som ungdomarna befinner sig i idag, som utspelas mellan 16–20 års ålder. Denna fas innebär oftast att de känslomässiga svängningarna har minskat, beroendet av föräldrar och vuxna minskar, samt att ungdomens beroende av gruppen minskar så att de har ett friare sätt att välja sin väg i livet (Johansson och Lalander, 2017, s. 21–22). Vid en utav intervjuerna så svarade en ungdom såhär när jag ställde frågan om vad han hade för gemenskap med sitt umgänge och varför han fortfarande umgicks med dom trots att han svarade att han inte hade något gemensamt med dom.

”Ingenting. Ja för att jag rymde hemifrån eftersom jag fick så mycket stryk hemma, och jag rymde hemifrån och sov hos dem. Oh ja, när jag sov hos dem så betalade jag inte hyran, och när jag inte betalade hyran så sålde jag droger åt dem. Det var som att betala hyra åt dem” (Ungdom 1).

Det här visar på hur stor inverkan den sociala gruppen kan ha på en individ under högadolescenen, samt vad gruppstillhörigheten i vissa grupper innebär. Ungdomens trygghet försvann, han hade slutat träna lagsport och hade ingen stöttning från föräldrar som är avgörande i denna fas. Ungdomen sökte trygghet och bekräftelse på annat håll och fick detta i en grupp där droger florerade. För att kunna vara en del av den här gruppen så krävdes det att han sålde droger, vilket han också gjorde för att få stanna kvar. Han har fått återfall tidigare efter vistelser på ungdomshem, på grund av avsaknaden av ett annat socialt nätverk efter behandlingstiden. Han menar på att han velat få stöttning i sina lagsportssatsningar när han skrevs ut från ungdomshemmet och blev placerad i ett familjehem. Då hade det varit lättare att inte falla tillbaka i samma spår, och han säger såhär:

”...mer träning. Räddar ju nästan allihopa, exempel dem blir peppade att flytta härifrån och så kan de göra det utanför också. Så det räddar ju de flesta. Träning peppar och kan göra så att vi slutar med kriminalitet. (Ungdom 1).

Samma ungdom menar på att han inte har något gemensamt med de här individerna idag och att han inte vill umgås med dem för att inte komma tillbaka till kriminaliteten igen efter tiden på ungdomshemmet, utan han vill satsa på sin lagsport även när han kommer hem. Detta kan vara ett tecken på mognaden som utspelas i senadolescensen, när gruppen inte har lika stor slagkraft på den individuella friheten.

Motivation är något som ungdomarna också betonar när vi pratar om idrottsrelaterade aktiviteter. Ungdomarna anser att de generellt motiveras på ett bra sätt av personalen, och att det bidrar till att de vill idrotta. När jag ställde frågan om hur de blev motiverade av personalen så fick jag följande svar;

”Dem säger ehm. slösa inte bort din tid här på något annat, gör något bättre av din tid och så.” (Ungdom 1)

”Vissa dagar när jag inte ville gå dit så poushade de mig.” (Ungdom 4)

”Dem är alltid glada och säger kom kom vi går ner och tränar. Att vi ska ha kul därnere liksom. Vissa säger så. Ungdomarna motiverar också. Dem flesta gillar ju att träna här.”
(Ungdom 5).

Som jag redan nämnt så kände flera ungdomar att det här stödet saknades när de väl skrevs ut, och det var enbart en utav ungdomarna som hade tränat lagsport på ett tidigare ungdomshem. Lagsport hade alltså inte varit en del av deras tidigare behandling, utan den enda träningen som genomfördes på tidigare ungdomshem var på gym och ungdomen tränade var för sig. Samtliga fick återfall och placerades ännu en gång på ungdomshem. Där de befinner sig idag så engagerar de sig allihopa för träning i någon form, de flesta tränar på gym. En bedriver lagsport och en engagerar sig i gruppträning som har en nisch mot kampsport då dennes intresse ligger där, men enligt riktlinjerna på SiS så får de inte under tiden hos dom träna kampsport på en förening. Gruppträningarna har löst det problemet och gjort att ungdomen har kunnat träna liknande träningsform men utan närkontakten som kampsport innebär. Gruppträning är ingen lagsport men det är en träningsform som innebär socialisering utanför LVU-hemmet. Detta kan i sin tur skapa en känsla av gemenskap med de andra medlemmarna och de får möjlighet att skapa nya kontaktnät med individer som delar ungdomens intresse. Det varierande intresset för lagsport hos ungdomarna grundade sig på att de inte bodde på orten utan var placerade på en annan ort och var flera timmar hemifrån. Däremot fanns det ett visst intresse för att utföra lagsport i någon form, även om det inte behövde vara på en förening eftersom de inte befann sig på sin hemort. Lagsport och gruppträning kan därför ha en positiv effekt på ungdomen och deras möjlighet till socialisering och möjlighet att skapa ett kontaktnät som kan fungera som deras nätverk när de lämnar LVU-hemmet.

Samtliga ungdomar menar på att träning får de att må bättre. För vissa av ungdomarna var det svårt att sätta ord på hur de mådde bättre genom att träna, men de menade ändå på att träningen gjorde att de mådde bra. Två av ungdomarna uttryckte sig på följande sätt;

”.....Psykiskt och fysiskt. Starkare, psykiskt lite gladare och så, mera öppen.”
(Ungdom 1).

”Vi säger om jag var arg så gick jag dit och blev gladare efter jag har varit där.”
(Ungdom 5).

Genom att träna så uppnådde alltså ungdom 1 en fysisk styrka samtidigt som han kände sig gladare och mera öppen, där det sistnämnda kan tyda på en ökad självkänsla. Ungdom 5 kunde genom träning få ur sig frustration och ilska så att han efter sitt träningspass kände sig

gladare. Att träna är rent fysiskt positivt eftersom det frigör ett ämne i hjärnan som ibland kallas lyckohormon (dopamin), vilket gör att ungdomen känner sig gladare, men även rastlösheten eller frustrationen som han känner kan få utspel via träning som bidrar till ett inre lugn för ungdomen. Detta resulterar i att situationer som uppkommer hanteras bättre av ungdomen och det i sig skapar lärdom hos ungdomen hur de bör hantera situationer och bygger en självkänsla av att de kan klara av situationer som annars kan kännas svåra och jobbiga.

Vi kan alltså se både från personalens synvinkel, och från ungdomarnas synvinkel att idrott har stora fördelar både för det fysiska som det psykiska måendet. Vilket även tidigare forskning har visat på. Ungdomarna utvecklas genom idrott, och de växer i sig själva, där de vågar ta mer plats, får ökad självkänsla och självförtroende som bidrar till en tryggare individ. Idrott har en stor påverkan på just den här utvecklingen och det finns många fördelar med att använda sig av lagsport för att uppnå de resultaten. Just för att de socialisera med andra människor, där individen får möjlighet att skapa och utveckla sin egen identitet i relation till de andra medlemmarna i laget. På ungdomshemmet som jag besökte så var inte lagsport en aktivitet som tvingades på ungdomarna, däremot så försökte de motivera ungdomarna till att delta i de aktiviteterna. Det ligger också ett förslag att de ska införa lagsport på själva ungdomshemmet som ska bedrivas ett antal gånger i veckan för att försöka motivera ungdomarna ännu mer till att utöva lagsport, men i mindre ”pressade” situationer som det kan innebära för ungdomen att gå direkt till en förening och spela med nya människor. Detta för att de har sett de goda effekterna som lagsport ger ungdomen, dess identitetsskapande, socialisering, utökandet av nätverk och stärkandet av deras självkänsla, som de allihopa tillsammans bygger en god grund för ungdomen att stå på när de väl skrivs ut från ungdomshemmet.

5. Slutsats

Ungdomarna som intervjuades har alla olika bakgrunder, familjekonstellationer och problematik som bidragit till ett ingripande från samhället genom att placera de på ungdomshem. Däremot har de flera faktorer gemensamt, de har alla tränat i sin barndom genom en förening och en lagsport, de slutade i tidiga tonåren och blev delaktiga i grupper som antingen höll på med droger eller kriminalitet. Enligt Zygmunt Bauman har individualiseringen i det moderna samhället en stor påverkan på människors identitet och dess formande. Det är inte klart för en individ vilken plats hen har i samhället, vilket gör att hen hela tiden måste kämpa för att skapa sin egen väg och sin egen identitet (Bauman, 2002,

s. 180). Sökandet efter en identitet och att hitta sin väg kan vara oerhört ansträngande för en ungdom samtidigt som gemenskap och delaktighet är oerhört viktig för ungdomen i en viss ålder, vilket också framkom vid intervjuerna. Ungdomen är på grund av individualiseringen och dess krav på att hitta sin egen identitet väldigt enkel att rekrytera till grupper som bedriver kriminella handlingar eller handskas med droger. Väl i gruppen så ställs det krav på ungdomen som medlem, men det är också dessa förväntningar och krav som kan göra att individen känner tillhörighet och känner sig trygg (Bauman, 2004, s. 34–35). En självkänsla och trygghet som ungdomen hade avsaknad av tidigare och därför knyts banden till gruppen ännu mer och ungdomen har svårt att bryta sig loss från gruppen och delaktigheten hen känner.

Från tidigare forskning och genomförda intervjuer så har det visat sig att lagsport påverkar ungdomars identitetsskapande positivt, de får ett stabilt kontaktnät, samt socialiseras in i samhällets normer och värderingar. Ungdomens självkänsla, självförtroende, känsla av samhörighet och delaktighet ökar när ungdomen utövar lagsport, vilket skapar en positiv utveckling av ungdomens identitetsskapande. Ungdomarna som intervjuades hade i sin barndom varit med i en förening och spelat både fotboll, handboll och innebandy, vilket var de tre vanligaste lagsporterna. I tidig tonår slutade majoriteten av ungdomarna med lagsport av olika anledningar och hamnade i ”fel umgänge”. Därigenom banades vägen in på både missbruk och kriminalitet som resulterade i en placering på ungdomshem enligt LVU (Lagen om vård av unga). Ungdomarna som intervjuades hade stora intressen för träning även under deras första och nästkommande placeringar på ungdomshem och de bemöttes väldigt olika beroende på vilket hem de placerades på. Den vanligaste träningsformen enligt ungdomarna är gym, som också är lättillgängligt då det oftast finns på området. Intresset för lagsport hos ungdomarna var varierande, vilket grundade sig i att de inte bodde på orten egentligen utan var placerade på en annan ort och var flera timmar hemifrån. Däremot fanns det ett visst intresse för att utföra lagsport i någon form, och en utav ungdomarna som intervjuades höll på en lagsport idag. Från intervjuerna av personalen framkom det att det fanns många fördelar med att ungdomen utförde någon form av träningsrelaterad aktivitet, gärna flera gånger i veckan. De märkte en stor skillnad på ungdomarna, hur de klarade av vardagen, hanterade uppkomna situationer och att deras egen självkänsla stärktes med hjälp av träning. Utav de ungdomar som befann sig på ungdomshemmet idag så var det bara en ungdom som var aktiv i en förening, men flera deltog i olika gruppträningar som gavs av det lokala gymmet. Detta är ingen lagsport, däremot så är det en träningsform som innebär socialisering för ungdomen då det sker utanför ungdomshemmet, i en miljö med andra individer som delar

samma intressen inom just träningsformen som utförs. Därför kan detta också skapa en känsla av gemenskap och tillhörighet med andra medlemmar som har en positiv påverkan på ungdomen och deras möjlighet att komma ur dess destruktiva beteende. Lagsport och gruppträning har en positiv effekt på ungdomar och deras möjlighet att skapa nya kontaktnät som kan fungera som deras nätverk när de skrivs ut från ungdomshemmet. Att ha ett nätverk med en grupp som de känner gemenskap och tillhörighet till minskar risken för återfall, och skapa ett nätverk genom lagsport, samt ett intresse för träning har visat sig vara relativt enkelt. Flera av ungdomarna framförde också vid intervjun att de hade önskat mer stöttning när de kom hem att fortsätta med den träningsform som de utförde på ungdomshemmet. Det var framförallt de ungdomar som utförde gruppträning idag samt en utav ungdomarna som engagerade sig i friidrott. De ville alltså bemötas av liknande peppning och motiveras på hemmaplan på liknande sätt som personalen gjorde på ungdomshemmet. Därav skulle en behandling som bygger på lagsport kunna vara ett sätt att minska återfall för ungdomar som har en LVU-placering pga. ett destruktivt beteende. Det behövs engagemang från institutionen och från personalen som måste ha en stor kunskap om hur de kan motivera och engagera ungdomar. Lagsport bör vara obligatoriskt och inte ett tillval, samt att hela verksamheten ska vara inriktad mot lagsport så att det är en naturlig del i deras arbetssätt. Avslutningsvis så bör det också finnas mer stöttning till ungdomarna när de skrivs ut från ungdomshemmet kring deras engagemang i idrott.

6. Diskussion

Idag så är idrott en stor del av behandlingen på ungdomshemmet, men den idrottsrelaterade aktiviteten är främst gym. Studien har visat på att det finns många positiva effekter för ungdomen att bedriva idrott på en institution, från både personalens och ungdomarnas synvinkel. Lagsport finns som ett alternativ för ungdomen när de ska välja aktiviteter, men det är väldigt få av ungdomarna som gör ett aktivt val att gå med i en förening och utövar lagsport på ungdomshemmet idag. Det finns ett förslag som ungdomshemmet arbetar med för att se till att lagsport blir en större del av behandlingen än vad den är idag, då de har sett många positiva effekter av just den formen av träning. Vilket jag anser vara ett väldigt bra förslag i och med resultaten som framkommit och den grund som finns i tidigare forskning. Det finns inga tydliga resultat på att lagsport är lösningen på återfallsstatistiken men som tidigare forskning och resultaten från den här studien visar på så är lagsport något som forskningen behöver bygga vidare på. Att lagsport blir en större del av behandlingen och inte enbart fungerar som ett tillval för de ungdomar som önskar utöva lagsport, skulle kunna bidra

till minskade återfallssiffror. För att lyckas med det bör hela institutionen vara väl integrerad med lagsport, och det är lagsport som bygger deras grund och arbetssätt, inte tvärtom, att lagsport ska fungera efter verksamheten. När lagsport är väl integrerat i verksamheten så skulle det vara av intresse att följa ungdomarna som placerades där under en längre tid. Ta reda på deras bakgrund, följa ungdomen på ungdomshemmet under placeringstiden, vilken lagsport som utövas, i vilken omfattning, hur engagemanget ser ut och motivationen. Efter placeringstiden så följs ungdomen på hemmaplan för att se hur denne väljer att fortsätta med lagsport, hur nätverket inom lagsporten har för påverkan på individen och vilka val ungdomen gör så snart hen kommer hem. På så sätt så kan studien utvecklas och gå in mer på djupet för att se vilken påverkan lagsport har på återfallsrisken och därefter dra mer djupgående slutsatser från studien.

Det går att utveckla den här studien även på andra sätt, genom att beakta fler faktorer och synvinklar. Ta kontakt med fler ungdomshem inom samma område skulle ge ett bredare perspektiv på hur lagsport används och vilka resultat det ger. Jämföra låsta ungdomshem med öppna ungdomshem för att se hur lagsport är en del av behandlingen, om engagemanget ter sig olika beroende på om det rör sig om en öppen eller låst verksamhet, samt jämföra återfallssiffror som de olika ungdomshemmen har.

7. Referenser

Bauman, Zygmunt. May Tim, (2004): *Att tänka sociologiskt*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.

Bauman, Zygmunt (2002): *Det individualiserade samhället*. Göteborg: Daidalos.

Dalen, Monica (2015): *Intervju som metod*. 2. Uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB

Donaldson, Sarah J & Ronan, Kevin R (2006) "The Effects of sports participation on young adolescent's emotional well-being" i *Adolescence* Vol. 41 Issue 162, p369-389

Dunning, Eric & Norbert, Elias (1986): *Från riddarspel till fotbollscup, sport i sociologisk belysning*. Stockholm: Atlantis

Erikson, Erik H (1988): *Ungdomens identitetskriser*. Stockholm: Natur och Kultur.

Estrada, A. M., Geltand, D. M., & Hartmann, D.P. (1988). "Children's sport and development of social behaviors" i *Children in sport* (3rd ed). F. Smoll, R. Magill, & M. Ash (red) Champaign, Illions: Human Kinetics.

Goffman. Erving. (2014). *Jaget och maskerna – en studie i vardagslivets dramatik*. 6. Uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Jeziorski, R. M. (1994). *The importance of school sports in American education and socialization*. California: University Press of America.

Kvale, Steinar. Brinkmann, Svend (2011). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Lalander, Philip. Johansson, Thomas (2017). *Ungdomsgrupper – i teori och praktik*. 5. Uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Schoug, Fredrik (1994): "Mardrömmar och svärmorsdrömmar, idolerna och ungdomskulturen." s.163–176 i *Mardrömmar och önskedrömmar, om ungdom och ungdomlighet i nittiotalets Sverige*. Miegel, Fredrik & Johansson, Thomas (red). Stockholm: Brutus Östlings bokförlag symposion AB

Statistik från Statens Institutionsstyrelse. 2017.

<https://www.stat-inst.se/contentassets/7cd9733f92754af091a5a7b3fd9e8d99/nr-8-2017-betydelse-av-oppnhet-under-institutionstiden.pdf> (Hämtad. 2018-01-09).

Statens Institutionsstyrelse. 2018. Vår verksamhet.

<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/>

<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/vard-av-unga/>

(Hämtad 2018-03-26)

Trondman Mats (2005). *Unga och föreningsidrotten - En studie om föreningsidrottens plats, betydelser och konsekvenser i ungas liv*. Ungdomsstyrelsens skrifter. E-bok. Stockholm: Elanders Gotab AB

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Bilaga 1

Intervjuguide - personalen

Jag studerar huruvida lagsport kan ha en positiv effekt på ungdomars identitetsskapande och på så sätt kan minska återfallen.

Jag kommer inte att nämna namn eller vilken institution som jag har genomfört intervjuerna, för att man inte ska kunna hänföra till vem det är jag har intervjuat.

För att kunna genomföra detta på bästa sätt så behöver jag spela in intervjun, det är enbart för mitt bruk och det är bara jag som kommer hantera inspelningen efter intervjun. Är det okej?

- Vilken befattning har du idag?
- Hur många ungdomar är placerade på avdelningen idag?
- Hur ser en vanlig dag ut för en ungdom som är placerad här?
- Vilka fritidsaktiviteter erbjuds?
- Är idrott något som är schemalagt?
- Om ja, hur ofta?
- Obligatoriskt?
- Hur ser engagemanget ut hos ungdomarna? Hos personalen?
- Vilka träningsformer erbjuds?
- All träningsform erbjuds förutom kampsport, hur kommer det sig?
- Hur motiverar ni ungdomarna för att de ska delta på lagsport?
- De ungdomar som tränar, märker ni någon skillnad på dessa?
- Om ja, hur påverkas ungdomarnas beteende efter idrott?
- När ungdomen tränar, deltar personal också? På vilket sätt?

Det finns många positiva fördelar för ungdomens identitetsskapande genom att utöva en lagsport som har sin grund i tidigare forskning.

- Hur ser du på det?
- Lagsport är en del av behandlingen men är inte obligatoriskt hos er idag, anser du att det bör vara det? Vidareutveckla ja eller nej.

Bilaga 2

Intervjuguide- ungdomar

Mitt namn är Michaela och jag studerar till beteendevetare. Anledningen till att jag kommer hit idag och vill intervjua dig är för att jag skriver min c-uppsats där jag bland annat engagerar mig i huruvida idrott har varit en del i ungdomars uppväxt och under tiden som ungdomar varit på ett ungdomshem.

I min studie kommer jag inte använda mig utav namn eller vilken institution som jag har besökt så ingen ska kunna hänföra till vem det är jag har intervjuat. Detta är av etiska skäl. För att kunna göra detta på bästa sätt behöver jag spela in intervjun vi genomför idag, är det okej? Det är enbart för mitt bruk och kommer inte behandlas av någon annan än mig.

Inledande frågor till ungdomen:

- Hur gammal är du?
- Hur länge har du varit på XX?
- Hur många gånger har du varit placerad på ett ungdomshem?
- Var dina tidigare placeringar på SiS?
- Hur gammal var du första gången du blev placerad på ett ungdomshem?

Nu vill jag gå in på frågor som rör tiden innan du hade din första placering och bodde hemma.

- När jag säger idrott, vad är det första du tänker på då?
- Idrottade du något som barn?
- **Om ja**, vilken sport? Utförde du fortfarande den sporten? Hur länge tränade du den sporten? I vilken omfattning utfördes sporten? Varför slutade du? Saknar du den när du är här på XX?
- **Om nej**, vad intresserade du dig för som barn? Hur engagerade sig din familj i idrott? Har du syskon? Vad hade dina syskon för aktiviteter efter skolan?

- Vad delade du för intressen med de du tränade med? Umgås du fortfarande med medlemmarna i den gruppen? Delar ni fortfarande samma intressen?

Nu vill jag gå in på din första tid som du var placerad på ett ungdomshem.

- Hur länge var du där?
- Hade ni några aktiviteter som ni gjorde efter skolan?
- Fick ni utföra någon idrott? Vilken idrott? Hur ofta? Var personalen närvarande? Tränade personalen också? Motiverade personalen er att träna? På vilket sätt ja eller nej? Hade du velat att personalen engagerade sig mer i idrotten?
- Om ni erbjöds att träna, vad tyckte du om det? Mådde du bättre av det? På vilket sätt?

Tiden emellan behandlingstillfällena.

- Engagerade du dig i någon sport efter du varit på ungdomshemmet den första gången?
- Vilken sport? Hur länge? I vilken omfattning?

- Om nej, vad tror du det beror på?

Nu ska vi gå in på tiden här på XX.

- Du har varit på XX i...(tid). nämnde du tidigare.
- Hur ser era möjligheter ut för olika aktiviteter här?
- Finns det möjlighet att idrotta?
- Är träning schemalagt eller gör ni det frivilligt?
- Hur ofta erbjuds ni att idrotta? Är personalen närvarande? Deltar personalen? Motiveras du av personalen till att träna? På vilket sätt ja eller nej?
- Vill du att idrott ska vara en större del här på XX? Varför?
- Någon idrott som du saknar och skulle vilja delta i?

Den senaste veckan

- Hur många gånger har du tränat den här veckan?
- Vad tränade du?